

Arbeta effektivare med OS X

(Se även: <http://cs.lth.se/peter-moller/mac-anvaendning-video/>)

Söka information/filer

Spotlight är namnet på Apples innehållssök-verktyg. Spotlight indexerar alla filer, alltid. Spotlight går inte att stänga av men kan ställas in på **Apple** → Systeminställningar → Spotlight.

Förutom filens namn och innehåll (för de flesta filtyper) indexeras även metadata: skapelsedatum, ändringsdatum, geografisk plats, bredd (och höjd) i pixel för bilder, längd (musik och film), språk, version, vitbalans, filtyp och massor med mer metadata. (se hela listan med terminalkommandot `mdimport -A`)

Spotlight söker normalt med AND mellan sökord, men man kan även skriva OR mellan orden.

Aktivera spotlight med **⌘**-mellanslag

Förutom att söka på filnamn och -innehåll, kan man även:

- räkna (t.ex. `sin(sqrt(2^e*(14+tan(3))))`)
- omvandla valuta, temperatur, längd, tryck, yta etc. (t.ex. `$29, 95F, 14oz, 900 kvadratfot`)
- slå upp definitioner på ord

När man har sökfönstret upp kan man göra ett antal saker:

- få se var filen finns? **⌘** håll nere **⌘**
- gå mellan kategorier: **⌘**↓ resp. **⌘**↑
- zooma i bild **⌘**⌥
- gå till omgivande mapp **⌘**↶
- kopiera en fil genom att dra den från Spotlight-fönstret (exempelvis till skrivbordet eller ett mail)

För datumsökningar gäller att man kan söka bland efter när en fil är skapad eller ändrad.

Ett visst datum: `ÅÅÅÅ-MM-DD`
Efter ett visst datum: `>ÅÅÅÅ-MM-DD`
Före ett visst datum: `<ÅÅÅÅ-MM-DD`
Inom ett intervall: `ÅÅÅÅ-MM-DD-ÅÅÅÅ-MM-DD`

Söka i Mail.app: **⌘**⌥F

Syntax: `från:adress, till:adress, ämne:ämneshåll`. Dessa kan kombineras!

Innehållssökning [i alla Cocoa-program]:

1. markera text
2. tryck **⌘**E
3. sök sedan nästa med **⌘**G och föregående med **⌘**⌥G

Söka i Terminal.app: `mdfind text` eller `mdfind -name filnamn` om man enbart söker filnamn.

Tangentbordet

Av/på

Sätt på/stäng av datorn.
Tryck i 10 sek. för att stänga av strömmen

Mission control

se alla fönster i alla program

Launchpad

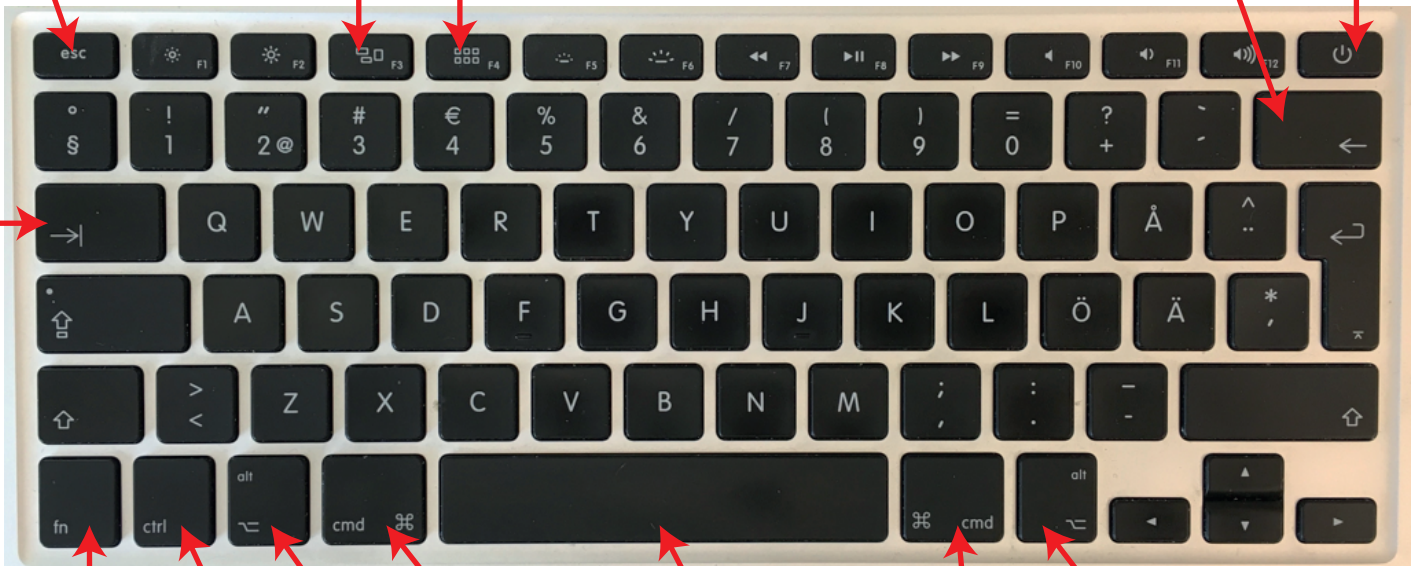
se alla installerade program

Escape

betyder ofta "avbryt" i dialogrutor

Backspace

radera tecken åt vänster

"Mellanslag"

Förhandsvisar markerade dokument i Findern

"Kontroll"

Används främst i Terminalprogram

"Kommando"

Används för att ge kommando till datorn (vanligen menygenvägar)
Windows använder "kontroll" för detta

"Funktion"

Aktiverar F1..F12. Gör om "backspace" till "Delete" (=raderar text åt höger)

"Alternativ"

Ger alternativa tecken. Gör t.ex. om ö till ø, (till [eller { och så vidare. Båda tangenterna fungerar lika

"Tab"

Tabbar text eller flyttar markören till nästa fält i ett formulär!

Markera text [för kopiering etc.]

- ⇧ ↑/↓ Markerar en rad nedåt
- ⇧ →/← Markerar ett tecken framåt/bakåt
- ⇧ ⌘ →/← Markerar ett ord framåt/bakåt
- ⇧ ⌘ ←/→ Markerar till slutet/början av raden
- fn ← Raderar tecknet till höger (motsvarar "delete")
- ⌘ Diskontinuerlig markering av text
- ⌘ ✱ Godtycklig rektangulär markering av text
- ✱ (&håll) Dra iväg text – för att t.ex. skapa ett e-brev direkt från den markerade texten

Skärmkopior

Skärmkopior sparas på skrivborden med namn "Skärmavbild datum klockslag".
Lägg till kontroll (^) i kombinationerna nedan så hamnar bilden i urklippet i stället!

- ⌘ ⇧ 3 Tar kopia av hela bildskärmen/bildskärmarna
- ⌘ ⇧ 4 Tag kopia av del av skärmen (med hårkors-markering).
Tips! Medan man drar:
  - håll nere mellanslag för att flytta området
  - håll nere skift, ⇧, för att låsa markeringen i sid- eller höjddled
  - håll nere alt, ⌘, för att växa markeringen
- ⌘ ⇧ 4, ⌘ Tag kopia av enbart ett fönster
(tryck på ⌘ ⇧ 4, släpp och tryck på mellanslag, klicka sedan på fönstret)

Nörd-hörnan :-)

Emacs-genvägar (fungerar i alla Cocoa-program = de flesta. I Eclipse får man slå på det)

- ^a Gå till radens början (a=[alfabetets] början)
- ^e Gå till radens slut (e=end)
- ^t Byt plats på bokstäverna på ömse sidor om markören (t=transpose)
- ^p Gå upp en rad (p=previous)
- ^f Gå ett tecken framåt (f=forward)
- ^b Gå ett tecken bakåt (b=back)
- ^n Gå ned en rad (n=next)
- ^d Radera tecknet till höger (d=delete)
- ^h Radera tecknet till vänster
- ^k Radera den markerade texten eller till radens slut (k=kill)
- ^y "Ryck" tillbaka text (y=yank)
- ^l Centra den markerade raden i fönstret
- ^o Sätt in en radbrytning utan att flytta markören

Notera att dessa texthanteringar har en annan urklippsbuffert än den vanliga!!

Gester på trackpad

(Dessa kan variera lite mellan olika datormodeller: se mer här: [Apple](#) → Systeminställningar → Styrplatta)

Klicka

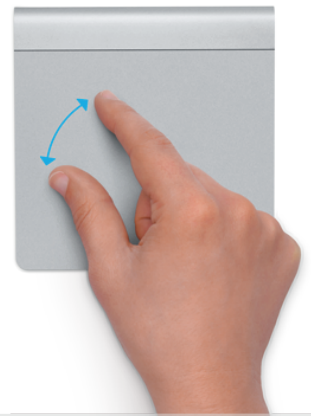
Högerklicka

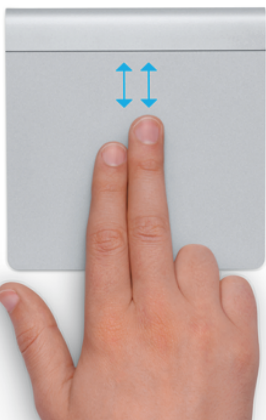
Zooma
(web/pdf)

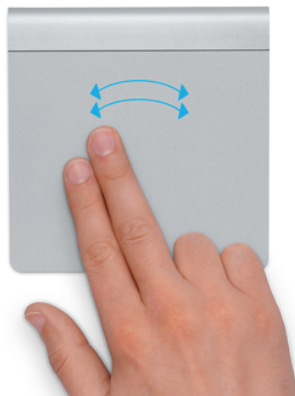
Zooma

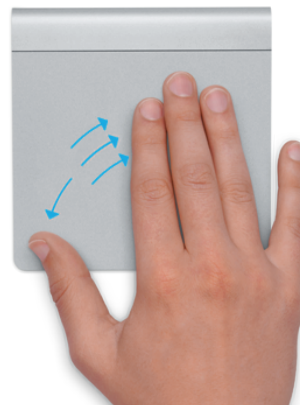
Rulla

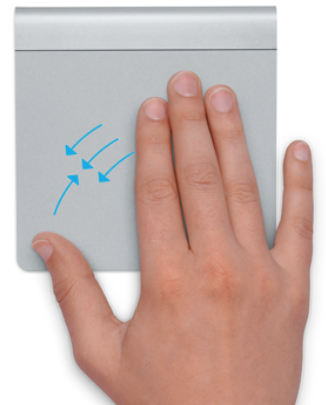
Bläddra fram
och tillbaka

Visa skriv-
bordet

Visa Launch-
pad

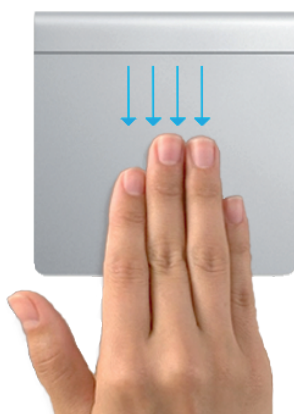

⌘ +

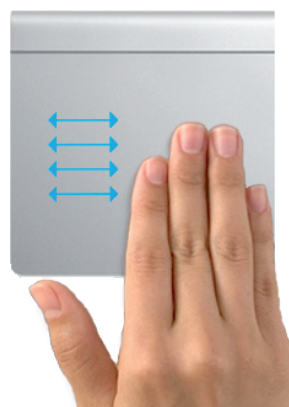
Visa alla fönster
(Mission control)

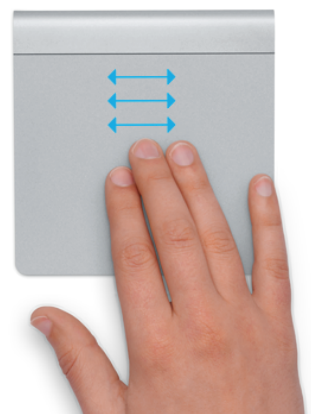
Visa alla fönster
i detta program

Byt mellan
fullskärmsprogram

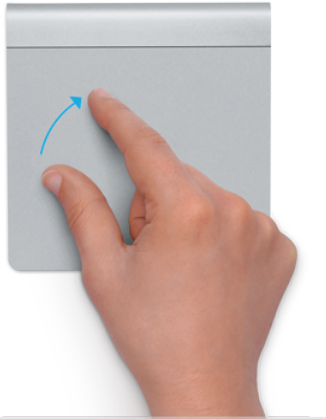
Flytta fönster
(inte standard)

 _{F3}

kontroll+ _{F3}

Rotera
(t.ex. bild)

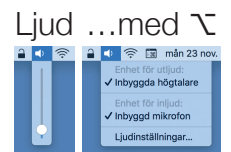
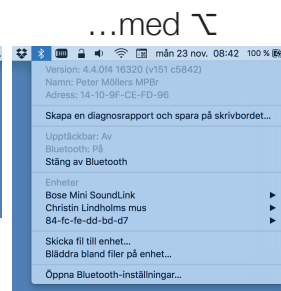
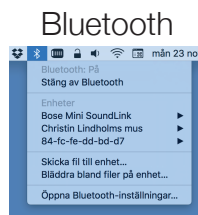
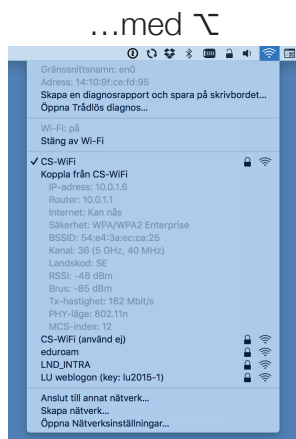

Visa notiscenter
(dra in från kanten)

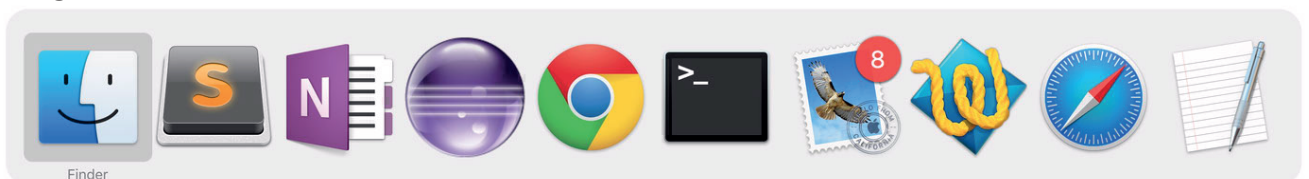
Alternativa menyer

För ett antal menyprogram kan man få betydligt mera information genom att hålla nere alt-knappen (⌘) när man klickar på menyn:

Byta program

Programväxlaren når man med kommando-tab (⌘⇧). Notera att man byter mellan *program* om inte mellan *fönster*!

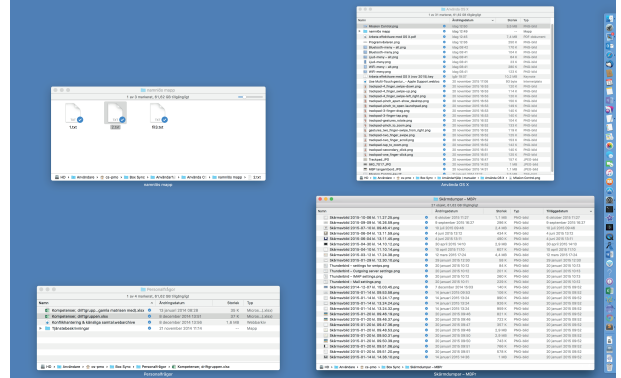
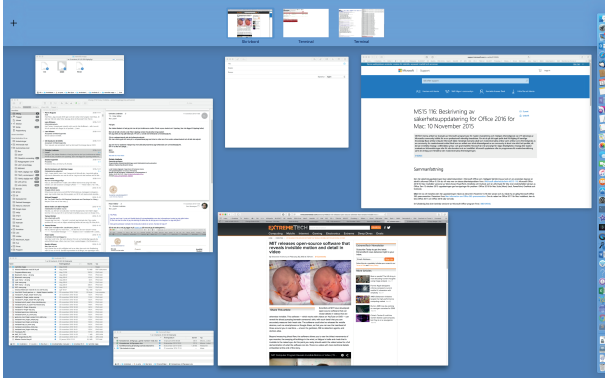

När programväxlaren är framme kan man:

- "gömma" ett programs fönster med "h" (hide)
- stänga av ett program med "q" (quit)
- dra ikoner/text till ett program och då t.ex. öppna en fil eller skapa ett nytt email med filen/texten som innehåll

Hantera fönster

Med "Mission Control" (tidigare "Exposé") kan man hantera fönster. Mission Control aktiveras med F3 . I grundutförande ser man alla (synliga) fönster med de virtuella skrivborden, "spaces", i fönstrets ovankant (bilden till vänster:

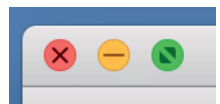

Ofta är man intresserad av de fönster man ha öppna i det program man kör, då håller kan nere kontroll-tangenten samtidigt med F3 (högra bilden).

Fullskärmsläge

Man stänger fönster med $\text{⌘}w$ eller med den röda knappen i fönstrets övre vänstra hörn. (Notera att detta stänger *fönster* och inte *program*; program stängs med $\text{⌘}q$). Men den gula knappen minimeras fönstret ner i dockan och den gröna fungerar lite olika beroende på hur nytt programmet är:

- äldre program visar ett "+" i den gröna knappen. Då blir fönstret antingen så stort som det behöver vara (för att visa allt innehåll) eller fyller skärmen *utan* att täcka menyraden
- nyare program visar en dubbelriktad pil. Klickar man i den kommer programmet att fylla *hela* skärmen och dölja meny. Programmet kommer då att få ett eget virtuellt skrivbord ("spaces").

Man lämnar fullskärmsläge genom att föra upp musen till skärmens överkant varvid både menyrad och fönstrets titelrad rullar ner uppifrån.

Pilarna i den gröna knappen pekar nu inåt; klicka på den så lämnar du fullskärmsläget!

Man kan enkelt skapa nya spaces och dra program till dessa: plocka fram "Mission Control", få upp musen till skärmens övre kant (så "spaces" visas) och klicka på plus-knappen till vänster. Drag sedan fönster fram och tillbaka som du vill!